

Delavska PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Strašne socialne razmere

Pismo našega tovariša iz ljutomerske okolice, katerega smo priobčili v zadnji »Delavski pravici«, je nad vse žalostna ugotovitev težkih socialnih razmer med viničarji v naših vinorodnih krajih. Viničarske družine v teh krajih stradajo v pravem pomenu besede. Kruha, piše tovariš, nima že cele tedne, da bi ga dal svojim otrokom, da žene in sebe niti ne omeni. Po 12 dinarjev je imel tovariš plače na dan, ko je delal v vinogradu, sedaj pa niti tega ni, krompir, kolikor ga je imel, mu je segnil zaradi deževne letine. Kdor se je kaj mudil po naših viničarijah, gledal njihovo življenje in stanovanje, se je v resnici moral zgroziti nad tem, kar je videl. V današnjih časih pa je pritiskala še draginja, nastalo je pomanjkanje prav povsod pri delavcih, kar je pa pri naših viničarjih, je gotovo danes za povprečnega človeka nerazumljivo. In vendar so viničarji ljudje, prav tako kot vsi drugi, pa morajo toliko trpeti.

vsi teoretiki, vsi praktični katoliki, povejte nam, ali je to plača za človeka-delavca? Ali ni ta plača naravnost sramotna za naš slovenski narod, ki se radi pobuhamo, da stojimo na precej visoki stopnji kulture. Prav v naši sredi ali na obmejnem robu naše domovine so trpini, ki dnevno zaslužijo po 12 din.

Ko so pred leti zbrani odličniki prevzemali viničarsko organizacijo v svojo lastno skupnost, so jim obljubljali vse, kar bodo rabili. A danes, pismo tovariša nam pove vse. Lepe besede, lepe obljube, vse je šlo, pred nami stoji le živa stvarnost bede, revščine in pomanjkanja.

JSZ se je pred leti silno borila za pravice viničarjev. Skoraj vsak dan so bile težke razprave z vinogradniki, ki so bili prebrisani z vsakovrstnimi triki, toda pravica je le zmagovala. Vse to delo je danes med viničarji zamrlo. Ni borbe, ni uspeha, pač pa revščina.

Ta ugotovitev nam mora biti živ dokaz, kam pride delavstvo, ki se

nanaša na dobroto in usmiljenost. Ne pomaga noben apel na kake odgovorne činitele, na kako skupnost, ker ti ljudje ne razumejo ne delavca in ne delavske borbe. Živ dokaz in opozorilo pa mora ta žalostna ugotovitev biti za ostalo delavstvo, kam pride, ako svojo usodo, svoje delavsko vprašanje izroči v roke drugim, samo pa le čakaj, kdaj bo padlo zlato jabolko iz neba. Velika dragocenost za delavstvo je njegova strokovna organizacija, če je ta delavska organizacija res delavska, to je tudi svobodna in neodvisna. Nihče drugi se ne bo boril pri delodajalcih in vinogradnikih za delavsko čast, za njegov gospodarski obstanek, če se delavstvo ne bo samo.

Strašne socialne razmere, ki so dandanes v naši sredini, ne bo nihče korenito odpravil, če ne bo delavstvo samo poprijelo za delo v svoji lastni borbi. Zato naj nam bo pismo tovariša viničarja resno opozorilo in tudi nauk. S. Ž.

Slovstvo

»Izpod zemlje« — Pesmi Franceta Kozarja

Rudarski stan je v deploslovju lepo zastopan. Poznamo pesmi, ki so nas navdale s strahom in grozo, rudarske pesmi, ki so prikazale rudarjevo delo in trpljenje, borbe pod zemljo z elementarnimi nesrečami, borbe izven nje za pravico in poštenje. Pesnika Klopčič in Seliškar sta v svojih zbirkah pred leti prikazala ta rudarski svet.

Z novim letom pa smo dobili pesmi Franceta Kozarja. Pesnik, ki je izdal svoje pesmi v zmožbo, odnosno v Založbi trboveljske knjige, živi vsak dan in vsako uro med rudarji. Jama je tudi zanj življenjski poklic, v njej ni našel samo svoj vsakdanji kruh, ampak je pogledal globlje, se je zaril do vseh skrivnosti, ki jih menda najboljše čuti in spozna človek, ki skoraj pol svojega življenja prebije pod zemljo. Zato so morda njegove pesmi ne toliko umetniške kot življenjske, kar je za nas delavce skoraj večjega pomena od tistih, ki so umsko dostopne samo za nekatere višje izobražence.

Kozarjeve pesmi so razdeljene na sedem poglavij, pesmi pa so posvečene njegovi in vsem rudarskim materam. Ne da bi podrobneje navedli posamezne pesmi te zbirke, ki ima 72 strani, moremo na splošno ugotoviti, da v vseh diha široko in z neko tajinstvenostjo povezano rudarsko življenje. In to ne samo trpljenje, ki greni tisočim življenjem, ne samo strah in trepet pred nesrečami, ki od časa do časa tako strašno odmevajo v svet. Njegove pesmi so prav tako, če ne še hujši krik po svobodi, po soncu, po dvigu... V pesmi Spev dvajsetega stoletja pravi:

Mi pojemo pesmi zmage in boja,
na čelu nam je vžgana beseda:
Boj — Pravica — Svoboda.

Težnja po veliki rešitvi rine v ospredje skoraj v vseh ostalih pesmih. Kozar jo simbolično navaja v pesmi Sebe in tebi, moj kamerad!:

O moj dragi kamerad —
jaz vedno, venomer
s svetilko jamsko
določujem svojo pot in smer —
in na koncu:

skozi šahite naših jam
pojem ulicam in cestam,
svoj in tvoj nov, sončen dan.

Ko s temi besedami na kratko navajamo vsebino Kozarjeve knjige, želimo, da jo delavstvo bere. Prav posebno pa velja to za naše rudarje, ki bodo v zbirki našli svoje življenje in svoj obraz. Potrebno je namreč, da spoznavamo življenjski utrip tudi na delavskem kulturnem področju, v umetnosti, ki more tudi mnogo doprinesiti k splošnemu vstajanju. Posebno dandanes je velikega pomena knjiga, ki nosi lep kos narodovega življenja. Z njo stopi del delovnega ljudstva v ospredje, z njo smo za korak bliže končnemu cilju. — Pesmi stanejo: kartoniran izvod 20 din, vezan izvod 30 din. Pri večjem odjemu popust. Naroča se: Založba trboveljske knjige, Trbovlje.

Delavstvu nihče ne bo pomagal; naša rešitev je le v samopomoči in borbi!

Delavcem - izseljencem!

Ves čas, od kar se je vojna prenesla na Holandijo, Belgijo, Luksemburg in Francijo, to je od 10. maja, naši izseljenci, ki so se vrnili iz teh držav, ne prejemajo nikakih rent, kar jih vodi v zelo težek položaj. Napravljeno so koraki, da se z Nemčijo uredi vprašanje prenosa prihrankov naših izseljencev iz teh dežel, kakor tudi vprašanje izplačevanja njihovih rent in pokojnin. Dokler se to ne bo uredilo, bo dajal SUZOR po pooblastilu ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje iz »Fonda za pomoč rentnikom, ki ne prejemajo rente iz inozemstva«, predplačila na rente in pokojnine.

Ob tej priliki poziva SUZOR vse upravičence rent in pokojnin, ki so jih uživali od zavodov in ustanov v gori navedenih zasedenih pokrajinah, da se takoj prijavijo. Vsaka tako oseba naj vloži prošnjo, v kateri naj navede, zakaj prejema rento ali pokojnino (zaradi nesrečnega primera pri delu, zaradi starosti in onemoglosti, oz. v koliko take rente uživajo člani družine zaradi smrti izseljenca ali česa drugega). Prošnji je treba priložiti:

1. Zadnji odlok zavoda ali ustanove, ki je rento ali pokojnino priznala.
 2. Zadnji kupon poštne nakaznice oz. obvestilo Narodne banke o zadnji dostavi denarja.
 3. Potrdilo občine ali župnega urada za otroke izpod 16 let, da še živijo.
 4. Potrdilo občine ali župnega urada, če rento ali pokojnino prejema vdova, da se ni znova poročila.
 5. Izjavo, izdano in podpisano pred dvema pričama, da bo izplačana predplačila vrnil, čim bo prejel od pristojnega zavoda ali ustanove pripadajočo zaostalo rento ali pokojnino.
- Prošnja in vse priloge se ne taksirajo, naslove pa naj se na Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu.

Draginja in plače

Prejeli smo tale dopis:

Zaradi draginje so zavedna podjetja že lansko leto svojim delavcem in namješčencem, eni manj, drugi več povišala plače. Je pa še mnogo delodajalcev, ki do sedaj še niso plač prav nič povišali s pripombo, da dohodki ne dopuščajo, kar pa je samo prazen izgovor. Nekateri so povišali plače in celo ob novem letu dali novoletno nagrado, drugi se niti ne zmenijo ne za eno ne za drugo. V Ljubljani so podjetja in zavodi, ki imajo uslužbence s 4 do 7 ali še več otroki in imajo še danes reci in piši od 600 do 1000 din plače, a do danes niso niti pare prejeli poviška. Za večjo plačo se pa ne upajo prositi, ker so potem lahko na cesti vrženi. Ali ni tukaj nobene pomoči? Za te reveže je bila že lansko leto 11. novembra na banski upravi anketa, ki pa ni imela uspeha. Cela zadeva se je poslala na ministrstvo za socialno politiko v Beogradu, a še do danes ni nobenega odbora. Ljudje pa žive v bedi in hirajo. »Delavsko pravico« stalno prebiram, a o tej zadevi nihče nič ne piše, kakor da je že vse v redu. Zakaj se je pa to pereče vprašanje v Zagrebu rešilo že lansko leto. Tudi pri nas bi se lahko z dobro voljo. Torej z novo uredbo na dan. Ura bje že 12! Prosim, da bi v prihodnji številki poročali, kaj je s to zadevo. Skrajni čas je že, da bi tudi tisti, ki imajo 4-8 otrok prišli do povišanih plač.

Uredba o obveznem bolniškem in nezgodnem zavarovanju državnega prometnega osebja

Prometni minister je na podlagi § 6. zakona o zavarovanju delavcev v spoznanju z ministrom za socialno politiko in ljudsko zdravje predpisal uredbo o zavarovanju državnega prometnega osebja za primer bolezni, poroda, pogreba in nesreče.

Po tej uredbi je državno prometno osebje na področju prometnega ministrstva obvezano, da se zavaruje po določbah te uredbe. Pri prometnem ministrstvu je ustanovljen sklad, ki se imenuje »Bolniški sklad državnega prometnega osebja kraljevine Jugoslavije«. Sedež sklada je v Beogradu. Po zavarovanju po tej uredbi opravlja glavna uprava »Bolniškega sklada« ter pokrajinske uprave tega sklada. Glavna uprava »Bolniškega sklada« je na območju oddelku prometnega ministrstva, pokrajinske uprave pa v oblikih oddelkih pokrajinskih ravnateljstev.

Člani se pri tem zavarovanju delijo v obvezne in neobvezne.

Neobvezni so:

1. Upokojeni uslužbenci drž. prometnih ustanov.
2. Tisti, ki uživajo osebno rento.
3. Vdove in sirote obveznih ali neobveznih članov.

Članstvo obveznih članov se prične z dnem vstopa v službo ali na delo pri državnih prometnih ustanovah. Obvezno članstvo preneha:

- a) z izstopom ali odpustom iz službe pri državnih prometnih ustanovah;
 - b) s smrtjo;
 - c) z upokojitvijo.
- Neobvezno članstvo pa preneha:
- a) z izjavo o izstopu iz članstva;
 - b) s prenehanjem plačevanja članarine za dva meseca;
 - c) z izgubo pokojninske podpore ali rente;
 - d) s smrtjo.

Podpore, ki jih »Bolniški sklad« daje svojim članom ter njihovim družinam, se dele na glavne in postranske. Glavne podpore so: 1. zdravniška pomoč; 2. zdravila in zavojni material ter druga pomožna sredstva za zdravljenje; 3. bolniško zdravljenje v bolnišnicah; 4. zdravljenje ust in zob; 5. hranarina; 6. podpora pri porodu; 7. pogrebne.

Postranske podpore so: sanatorijsko zdravljenje jetike, zdravljenje v kopališčih in klinično zdravljenje, plomiranje zob ter tehnična dela, nabava higienskih predmetov in drugih aparatov ter ostale podpore, ki jih odredi glavna skupščina.

Član Bolniškega sklada in člani njegove družine imajo pravico do brezplačnega zdravljenja v skladovih in vseh javnih bolnišnicah ter v tistih zasebnih bolnišnicah, s katerimi je sklenjen določen sporazum, prav tako pa tudi na univerzitetnih klinikah. Član sklada ima pravico zase in za člane svojih družin do brezplačnega zdravljenja ust in zob. Dalje imajo člani »Bolniškega sklada« in člani njihovih družin pravico do brezplačne pomoči za ves čas članstva brez ozira na vrsto in značaj bolezni. Članu sklada, ki je z boleznijo postal nesposoben za delo, pripada iz sredstev »Bolniškega sklada« denarna podpora — hranarina. Po smrti člana »Bolniškega sklada« izplačuje »Bolniški sklad« ostalim družinskim članom ali tistim, ki skrbijo za pogreb, pogrebno podporo v višini 120% enega mesečnega zneska tistega zaslужka, od katerega je umrl član plačeval zadnji članski prispevek.

Uredba je bila objavljena v »Službenih novinah« in je že stopila v veljavo. Z istim dnem je prenehal veljati odlok o zavarovanju državnega prometnega osebja za primer nezgode z dne 30. maja 1922, z vsemi spremembami in dopolnili, kakor tudi predpisi pravilnika, razpis in odloki, ki nasprotujejo tej uredbi.

Gonilni jermeni

ter sve potrebščine

za mline in žage

v veliki izbiri pri trdki

Fr. Brcar, Ljubljana

Kolodvorska ul. 35

Strokovna poročila — Rudarji nadaljujejo borbo za zvišanje plač!

V zadnji številki »Delavske pravice« od 23. januarja smo objavili poročilo, katerega so dale delavske strokovne organizacije, II. skupina rudarske zdruge in Delavska zbornica na razglas TPD, s katerim je družba uveljavila nove mezde brez sporazuma s predstavniki delavstva.

Način, katerega se je v tem primeru poslužila TPD, je za sedanje razmere povsem nov in neobičajen. TPD pa je tako že delala pred leti in je sedaj samo poskus, da se to ponovi. Toda danes nismo več v letu 1923. In 1924. Danes imamo tudi za slične spore posebno odredbo, ki točno določa postopek in ravnanje za obe stranki, tako delodajalce, kot delojemalce. Pri tem je zanimivo to, da se TPD tega ni poslužila, marveč je šla preko vsega in uveljavlja nove plačilne pogoje kar z razglasom. Pri vseh podjetjih, v katerih smo prišli v slične zastoje, je navadno delojemalska stran zaprosila oblast, da je na podlagi čl. 15. odredbe o minimalnih mezdah sklicala poravnalno razpravo. Sicer pa sta po zakonu obe stranki, če nastane spor in tu je dejansko nastal, vezani po določenih ministrske uredbe, da prosita oblast za posredovanje.

Predno so delavske strokovne organizacije mogle to svojo namero izvršiti so bile postavljene pred izvršeno dejstvo.

Delavske strokovne organizacije so dalje želele o poteku razprave poročati delavstvu. Zborovanja oz. članski sestanki so bili prvotno

dovoljeni, čim pa ni prišlo do sporazuma, so bili prepovedani. Razumljivo, da se je delavstvo zaradi takega postopanja razburjalo in kar je najbolj kvarno, bilo je izpostavljeno raznim informatorjem, ki so po svoje razlagali potek razprave. Ni vedno dobro vsiljevati delavstvu razne zapisnike, včasih je potrebno, da se tudi delavstvo samo oglasi in pove kaj misli.

Tekstilna industrija je delavstvu povišala urne mezde v obliki draginjskih doklad za 50 par na uro

Pred časom je JSZ tovarni »Induplat« v Jaršah in »Jugobruni« v Kranju predložila vlogo za povišanje urnih mezd. Zahteva JSZ je slonela na bistvenih potrebah zaposlenega delavstva v obeh podjetjih. Ponovni dvig draginje v mesecu decembru je življenjski položaj delavstva občutno poslabšal. Po uradnem indeksu Narodne banke je dosegel dvig draginje 54,3%. Če pa se primerja povišanje mezd delavstvu v tekstilni industriji, je razvidno, da so te pred povišanjem daleč zaostajale za naraščajočo draginjo. — Mezde delavstva v tekstilni industriji so se od septembra 1939 do zadnjega povišanja dvignile povprečno za 41%. Pripomniti moramo, da gre višina doseženega odstotka na račun povišanja, ki ga je določila uredba o minimalnih mezdah. Dejansko povišanje mezd, ki so ga podjetja sama izvedla, znaša 35—38%. Iz vsega tega je razvidno, da delavske mezde v tekstilni industriji zdaleč niso ustrezale dejanski potrošnji zaposlenega delavstva, in sicer za delavca, ki ima polno zaposlitev. Kako naj pa primerjamo draginji zaslужke tistih delavcev, ki nimajo polne zaposlitve?

Delavstvo »Jugobruni« v Kranju in »Induplat« v Jaršah se dobro zaveda, da bi Zveza tekstilnih delodajalcev nikdar ne svetovala svojim članom povišanja mezd, če bi delavstvo k temu ne pritiskalo. Potrebno je samo ugotoviti, koliki odstotek znaša zadnje povišanje mezd. Delavcem, ki prejemale samo minimalno mezdo brez draginjskih doklad zneslo novo povišanje 10%. Tistim pa, ki so prejemale poleg zakonite minimalne mezde še draginjske ali druge doklade, znaša povišanje 9%. Iz teh ugotovitev je razvidno, da tekstilno delavstvo tudi z zadnjim poviškom prejemkov v obliki draginjskih doklad še ne dosega dejanskega porasta draginje, izkazanega po uradnem indeksu Narodne banke (54,3%), ker skupno povišanje zneslo le 51,6% oziroma 45—48%. Tekstilno delavstvo ima

prav zaradi tega, ker se je to že delj časa opuščalo, so nastale v revirjih razmere, da se je vsakogar, kdor je šel na razpravo ožigosalo kot delavskega izdajalca. Seveda je tako sodelovanje in delo težko. Naše delavstvo se je zato vse premalo zanimalo in pripravljalo. Mi stojimo slej ko prej na stališču, da se morajo slična vprašanja začeti reševati s prizadetim delavstvom samim in to kar bolj stvarno in resno, brez vsake najmanjše demagogije. Delavstvo se mora zavedati teže časa in tudi samo prevzemati nase odgovornost ne pa samo ozek krog ljudi, kar mora pozneje roditi silne in nepremostljive težave.

Zaradi delavskih zahtev na razpravi sami bo potrebno tudi še napisati nekaj vrstic, kajti stvar od strani družbe je prikazana tako, kakor da bi delavci zahtevali stvari, do katerih niso upravičeni in da so bile silno pretirane. Ker pa stvar še ni zaključena in je zaproseno za poravnalno razpravo, danes o tem ne bomo razpravljali.

Reči moramo samo to, da so bile zahteve delavske delegacije povsem čisto stvarne in v mejah dogovora po čl. 26. kolektivne pogodbe. Samo posebi pa je razumljivo, da se je prožilo tudi nekatere stvari, ki so bile izven tega okvirja, toda ne kot pogoj za razpravo, marveč kot želja rudarskega delavstva.

Pomen minimalne lestvice za mizarske pomočnike

Po daljši borbi v mizarski stroki je bil uspeh strokovnih organizacij ta, da je bil dosežen sporazum med mizarskimi pomočniki in mojstri glede minimalne lestvice za mizarje, katero je banska uprava z uredbo izdala z veljavnostjo od 1. januarja 1941.

Mezdno razmerje do uveljavljenja mezdne lestvice v mizarski stroki je

Ne vemo kako je prišlo do tega, da je TPD trdila, da je vzela kot osnovo pri zvišanju draginjskih doklad maj 1939, ko je dejansko vzela april 1938. Pri tem nastaja namreč bistvena razlika, ker so bile kategorijske mezde v aprilu 1938 nižje od onih v maju 1939. Delavska delegacija je seveda vztrajala, da se pri novih poviških računih osnova z 15. oktobrom 1940.

Verjetno je, da bo TPD računala kot osnovno mezdo za odškodnino in dopuste pa tudi za ostale stvari mezdo od maja leta 1939. Vsaj tako se da sklepati iz razglasov, katere je objavila v zvezi s temi dogodki TPD.

Končno je važno ugotoviti na vse to še sledeče. Ako bi delavska delegacija pristala na to, kar ji nudi TPD in to podpisala, bi v revirjih izbruhnila stavka. Ker tega ni naredila je bil v revirjih mir. Vsem tistim, ki so samo čakali, da zakurijo, je zmanjkalo netiva in še po nobenem mezdnem gibanju ni bilo v revirjih tako mirno kot sedaj. Tudi to je opomin za vse, da delavstvo misli in hoče sodelovati. Gre samo za to na kakšen način se to sodelovanje ustvarja in kako se delavstvo uvaža v to, da tudi samo o svoji usodi razmišlja in prevzame za svoja dejanja polno odgovornost. Kdor pa beži pred odgovornostjo ni pravi prijatelj delavstva in mu hoče samo škodovati. To delo je zelo težko in terja mnogo odgovornosti pa tudi potrpljenja. Zato je bil v tem trenutku za delavsko organizacijo to edini izhod, ako je hotela res dobro delavstvu.

Za delavstvo seveda to vprašanje še ni dokončno rešeno. Zato so prosile delavske strokovne organizacije oblast, da razpiše v tej stvari kar preje poravnalno razpravo.

bilo nevzdržno, saj so bili primeri, da so pomočniki z desetletno prakso prejemali na uro po 4,50 din, to je toliko, kot določa minimalna mezda za nekvalificirane delavce, kar je bilo pri mlajših, pa niti te niso dosegli. Zato se je z uveljavljenjem mezdne lestvice za mizarje vsaj nekoliko popravilo, urenilo pa še dolgo ne.

Nikakor si ne moremo misliti, da bi tisti mizarski pomočniki, ki so že do sedaj dosegli ali presegli minimalno lestvico, bili zadovoljni z isto. Treba bo vse mezde prilagoditi vzporedni višini, ker vsa naša borba mora stremeti za tem, da si ustvarimo v svojem poklicu vsaj človeku dostojno življenje. Do sedaj v naši stroki niso bili dani pogoji pri tako nizkih mezdah.

Zato se čudimo vsem tistim mojstrom, ki se danes upirajo, da bi izvajali tarifno lestvico. Vedeti morajo samo to, da jo bodo morali izvajati, če ne prej pa takrat, ko bodo pozvani na en ali drug način k izvajanju.

Poudariti moramo še posebno to, da so to minimalne mezde, kot jih predvideva tarifna lestvica, kot si jo nekateri mojstri tolmačijo, da preko te lestvice ne smejo iti. Zastopniki mojstrov so že pri razgovorih želeli, da bi se določila le minimalna mezda, da bi imeli oni sami možnost po svoji socialni uvidevnosti mezde primerno urediti navzgor. Le na podlagi teh zagotovil je delavska delegacija popustila od svojih prvotnih predlogov. Nikakor pa mizarski pomočniki ne bomo pustili, da bi se nam mezde na kakršen koli način pritiskale navzdol, posebno pa v tej naraščajoči draginji.

Vse to si bomo pa mogli urediti le, če se bomo znali sami dvigniti in to je mogoče v skupnosti, v svoji svobodni strokovni organizaciji JSZ. Potrebno je, da se po vseh večjih centrih, kjer je razvita mizarska obrt, sklicujejo strokovni sestanki, da se mizarskim pomočnikom razloži tarifna lestvica in pripelje v organizacijo še vse neorganizirane. Taka dva sestanka sta se že vršila v Celju in St. Vidu nad Ljubljano, ki sta pokazala zelo veliko zanimanje, kar pa nikakor ni zadosti. Treba je začeti s trdim delom, to je z zbiranjem mezdne statistike in s kontroliranjem, koliko se minimalna lestvica izvaja, ker le na podlagi teh ugotovitev nam bo mogoče narediti red.

S. G.

Vevče

23. januarja je umrla Selana Frančiška iz Dobrunj, mati našega dobrega člana in organizacijskega zaupnika Fr. Selana. Naše iskreno sožalje. Tovariši.

Do naših krajev

Maribor

V soboto 8. februarja bo seja tekstilne skupine ob pol 4 popoldne v prostorih JSZ, Sodna ulica 9/III (Delavska zbornica). Na seji se bodo obravnavala važna vprašanja tekstilnega delavstva. Zaradi tega je udeležba za vsakega člana skupine strogo obvezna.

V nedeljo 9. februarja bo tečaj članstva ekspozičure JSZ ob 9 dopoldne v prostorih JSZ, Sodna ulica 9/III (Delavska zbornica). Na tečaju bo poročal tov. Kores Martin iz Maribora o pomenu in delovanju delavskih zaupnikov po podjetjih. Udeležba je za vsakega člana strogo obvezna.

Sklep seje tekstilne zveze, ki je bila 14. septembra v Mariboru, je bil naslednji: Za vsako tovarno bodo tedensko enkrat sestanki organizacijskih zaupnikov, in sicer:

Mariborska tovarna svile (Matos svila) Radvanje: vsak ponedeljek ob 9 dopoldne ali pa ob 4 popoldne;

»Vesna« akumulator: vsak ponedeljek ob pol 7 zvečer;

»Jugosvila« (vsi 3 objekti): Vsak torek ob 9 dopoldne ali pa ob 4 popoldne;

Zelenko: vsak torek ob pol 10 dopoldne ali pa ob 5 popoldne;

Mariborska tekstilna tovarna (Mauthner): vsako sredo ob 9 dopoldne ali pa ob 4 popoldne;

Tekstilna družba »Košaki« d. z. o. z.: vsako sredo ob pol 10 dopoldne ali pa ob 5 popoldne;

»Atama«, Košaki: vsak četrtek ob 9 dopoldne ali pa ob 5 popoldne;

Pinter Anton, Tezno: vsak četrtek ob pol 10 dopoldne ali pa ob 4 popoldne;

Hutter in drug: vsak petek ob 9 dopoldne ali pa ob 4 popoldne;

»Teksta«: vsak petek ob pol 10 dopoldne ali pa ob 5 popoldne;

Doctor in drug: vsako soboto ob pol 4 popoldne;

Ehrlich: vsako nedeljo ob pol 10 dopoldne;

Thoma (oba objekta): vsako nedeljo ob pol 11 dopoldne.

Udeležba na sestankih je obvezna za članstvo skupine in tudi za organizacijske zaupnike po mariborskih tekstilnih podjetjih. Na sestankih bomo obravnavali le snov, ki je nujno potrebna delavstvu za izboljšanje sedanjega položaja.

Otiški vrh

V nedeljo 2. februarja 1941 bo širša seja tekstilne skupine ob 9 dopoldne v prostorih gostilne Pridgar v St. Janžu. Na sejo pride zastopnik JSZ. Udeležba je za vsakega člana skupine strogo obvezna.

Solčava

Sestanek, ki je bil najavljen za dne 19. januarja v gostilni Herle in ga tedaj ni bilo, bo v nedeljo 2. februarja 1941 ob 11 dopoldne. Sestanek se bo vršil prav zagotovo in se ga bo udeležil tudi zastopnik iz Ljubljane.

Celje

Ljudsko vseučilišče bo priredilo v prvi polovici februarja ciklus zdravstvenih predavanj. Predavatelji bodo obravnavali splošno zanimive in aktualne medicinske teme, ki bodo nudile mnogo poučnega tako za preprostega kakor tudi za izobraženejšega laika. Vsi predavatelji bodo pojasnjevali izvajanja z mnogimi skriptičnimi slikami. Predavanja bodo kakor običajno v meščanski šoli, in sicer ob ponedeljkih, sredah in petkih ob 20. uri. Govorili bodo naslednji gg. zdravniki: prim. dr. Val. Meršol iz Ljubljane o »Otroški paralizi in meningitidi«; dr. Marij Bregant iz Celja o »Vojnih ranah in poškodbah«; prim. dr. P. Pečani iz Celja o »Splavu in njega nevarnostih«; dr. Drago Mušič iz Celja o »Kaj vedo ljudje premalo o nalezljivih boleznih« in prim. dr. Lujo Thaler iz Zagreba o »Najnavadnejša vsakdanja zastrupljenja«. Prvo predavanje bo v ponedeljek 3. februarja. Navedena predavanja bodo nudila občinstvu mnogo poučnega in zanimivega o vsakdanjih zdravstvenih vprašanjih, ki morajo zanimati vsakogar. Če bo odziv občinstva zadovoljiv, bo skušal odbor Ljudskega vseučilišča organizirati vsako leto po en tak ciklus zdravstvenih predavanj z novimi in aktualnimi temami. Želimo, da se delavstvo v čim večjem številu udeleži zgoraj navedenih predavanj.

Duplica

Vse delavstvo tovarne Remec & na Duplici vabimo, da se udeleži delavskega zborovanja, ki bo v soboto 1. februarja ob 12. takoj po zaključku dela. Zborovanje bo v prostorih gostilne Herle. Na zborovanju bomo poročali o dosedanjem delu na sklepanju enotne kolektivne pogodbe in ostalih važnih vprašanjih, ki zadevajo pri podjetju zaposleno delavstvo. Zato vse delavke in delavci, gotovo na sestanku. Pride tudi zastopnik centrale.

Kamnik

V ponedeljek 27. januarja po delu je bilo v prostorih gostilne Stele na Perovem dobro obiskano delavsko zborovanje. Na zborovanju se je predvsem pretresal gospodarski položaj delavstva, zaposlenega pri podjetju Titan. Soglasno je bilo sklenjeno, da se podjetju predloži zahteve po zvišanju plač. Dosedanji poviški zaradi silne druginje so bili zelo meznatni, zato živijo kamniški kovinarji v vedno večjem pomanjkanju.

Zborovanje je v vsakem pogledu uspelo in je bilo izjav zastopnikov posameznih strokovnih organizacij, in tudi članov bivše SMRJ razvidno, da bo vse delavstvo v tej borbi nastopilo enotno. Takih zborovanj bi bilo potrebnih čim več za »Titanovo« delavstvo.

Količevo

V nedeljo 26. januarja dopoldne je bila v prostorih gostilne Vehovec na Viru širša odborova seja strokovne skupine papirničarjev s Količeva, skupno z zaupniškim zborom. Seje se je udeležil tudi zastopnik JSZ. Na seji se je predvsem razpravljalo o potrebnih pripravah za predstoječe mezdno gibanje. Izvršenih je bilo več potrebnih sklepov in so bila dana potrebna navodila zastopnikom, kateri bodo vodili mezdno razpravo. Zastopnik centrale pa je pojasnil gospodarski položaj delavstva glede na sedanjo druginjo.

Vir

V nedeljo popoldne ob 15 je bil v Dobu članski sestanek naše krajevne skupine tekstilnega delavstva. Sestanek je bil zelo dobro obiskan. Sestanek je vodil predsednik skupine tov. Jutršek. Zastopnik centrale tov. Rozman je poročal o delu in pripravah za sklenitev enotne kolektivne pogodbe za delavstvo tekstilne stroke. Poleg tega pa tudi o vzrokih preložitve volitev obratnih zaupnikov. Naj bodo volitve obratnih zaupnikov kadar koli, mi smo na to delo vsak čas pripravljeni.

Nato sta govorila še tov. Povšič in tovarišica Šubljava iz Sostrega, o potrebi kulturnega dela in udejstvovanja med delavsko mladino. Izvoljen je bil poseben odbor, ki bo skušal tudi v tej smeri začeti z delom.

Št. Vid

V petek 17. t. m. se je vršil strokovni sestanek mizarjskih pomočnikov, ki je bil dobro obiskan. Na sestanku je zastopnik JSZ tov. Kovač razložil minimalno lestvico za mizarje in poudaril nujno potrebo strokovne skupnosti, ker le na ta način si bo mogoče izboljšati svoj položaj. Po poročilu tov. Kovača se je razvila debata, ki je pokazala, da se minimalna lestvica v prav malo podjetjih izvaja. So mojštri, ki mislijo, da to zanje ne velja. Prav tako mislijo, če so mezdo dvignili za 50 par, pa čeprav še ne dosežejo minimalne mezde, smatrajo začasno urejeno. Sklep sestanka je bil, da se strokovna organizacija v Šent Vidu požiivi in da naj opozori prav vse mojstre na izvajanje minimalne mezde. Zaupnikom se je naročilo, da ureduje vse potrebno, da se bo izvajala tudi v podjetjih, ki bi v teku januarja ne prilagodila mezd v skladu z uredbo.

Jesenice

V sredo 22. januarja smo spremili k večnemu počitku dolgoletnega člana Rejca Ivana. Zaradi slabega vremena smo se pogreba udeležili brez prapora in na njegov grob položili venec. Pokojnik bi v tem letu praznoval štiridesetletnico zaposlitve pri KID; bil je zvest član JSZ, ki nikdar ni dvomil, da bo JSZ zašla iz svojega delavskega okvira, kot je to storil marsikateri od vodilnih. Njegova točnost v plačevanju članarine bi bila lahko za vzor marsikateremu mlajšemu članu. Svojem izražamo naše odkritosrčno sočutje!

Trbovlje

Strokovna skupina sklicuje članski sestanek v ponedeljek dne 3. februarja ob 5 popoldne v tajništvu. Na sestanku bo poročal tovariš Ustar V. iz Zagorja o delovanju glavnega upr. odbora bratovske skladnice. Člane pozivamo, da pridejo gotovo. Ponovno prosimo člane, da redno poravnajo članarino, ker neredni dotok članarine otežuje delovanje skupine in centrale JSZ. Za člane pa je tudi boljše, ker pri nerednem plačevanju potem težje utrpe večje zneske hkrati.

Preserje

V nedeljo 2. februarja 1941 ob 10 dopoldne bo v prostorih gostilne Kriškar v Preserjah članski sestanek naše krajevne skupine lesnega delavstva. Dolžnost vsakega člana je, da se ga udeleži in s tem pokaže, da se zaveda pravic, ki mu kot delavcu pripadajo in da se zanje tudi bori. Na sestanku bomo obravnavali o podporah Borze dela. Vabljeni vsi!

Kočevje

Iz našega kraja se bolj malo oglašamo. Pa ni s tem rečeno, da spimo. Delamo, kolikor je v danih razmerah mogoče. Lahko pa bi še več, ako bi vsi dobro poprijeli. Uspehi našega dela so odvisni od naše skupnosti in povezanosti. Pri tem je posebno važno tudi vprašanje rednega plačevanja članarine. Tu imajo posebno važno nalogo pomožni blagajniki in blagajničarke. Ako vsak pri svojih članah skrbi za red, potem ne bo nobenih težav. Z zaostanki pa je potem vedno težko. Zato red v plačevanju članarine, pomožni blagajniki pa ne smejo popuščati, marveč morajo skrbeti, da bodo vsi člani in članice redno vsak mesec obračunali svoj prispevek za organizacijo in

Skupinam tekstilnega delavstva

Centrala JSZ sporoča vsem strokovnim skupinam tekstilnega delavstva, da se v nedeljo 9. februarja tega leta vrši v uradnih prostorih JSZ v Ljubljani širša seja strokovne zveze tekstilnega delavstva. Za ta dan naj strokovne skupine tekstilnega delavstva ne sklicujejo sestankov. Vse prosimo, da zanesljivo pošljejo svoje zastopnike na sejo, ker bo zelo važna. O vsem bodo prizadete skupine prejele potrebna navodila.

za »Delavsko pravico«. Le nič oklevanja, vsi moramo poprijeti za delo, potem bo šlo!

Kamnik

V nedeljo 9. februarja ob 9 dopoldne bo občni zbor naše strok. skupine kovinarjev v gostilni »Pri Petru« v Kamniku z običajnim dnevnim redom. Vsak zaveden član in članica naj ima za svojo dolžnost, da se občnega zbora gotovo udeleži. — Odbor.

Kranj

V nedeljo 2. februarja 1941 bo v prostorih JSZ pri »Gubežu« mesečni tečaj JSZ. Tečaja se bo udeležil predsednik JSZ tov. Zumer iz Ljubljane. Tečaj se prične ob 9 dopoldne. Članstvo vseh strokovnih skupin v Kranju prosimo, da se tečaja v polnem številu udeleži. Ako hočemo, da bo JSZ v Kranju močna, da bo v javnem življenju tudi nekaj pomenila, je potrebno, da se z vsemi važnimi vprašanji dodobra seznanimo. Zato se vršijo tečaji, na katerih bomo pridobili znanje, ki je v današnjem času delavstvu nujno potrebno.

Moderne pletenine • Karničnik. Nebočnik

Razgledi

Teden odmora v letalskih napadih na Anglijo bi mogli imenovati zadnji teden. Tudi London sam je bil več dni zaporedoma brez alarma podnevi in ponoči. Ostala angleška mesta so samo poredkoma bila vznemirjana po prihodu nemških letal. Po pisanju nemških listov je vsak premor treba vzeti kot pripravo za hujše napade. Tudi s strani nemških in italijanskih vladnih mož smo slišali napovedi, da bo Anglija letošnje spomlad postavljena pred najusodnejše trenutke. Po vsem, kar so na to izjavili angleški in ameriški politiki, ni treba misliti, da bi na angleški strani napad naletel na nepripravljenost.

Francosko vojno brodogradnjo igra še vedno važno vlogo v sedanji vojni, kakor bi mogli sklepati po francosko-nemških pogajanjih. Nemčija si prizadeva, da bi dobila to brodogradnjo v boju proti Angliji. Sedanja francoska vlada pa trdi, da bi to nasprotovalo dogovorom o premirju. Francoska vlada je več mesecev premirja porabila tudi za to, da je svojo vojsko v afriških kolonijah preuredila. General Weygand, ki tej vojski načeluje, je izjavil, da bi se afriška francoska vojska postavila po robu, ako bi kdo proti dogovorom hotel porabiti francosko brodogradnjo za vojsko proti Angliji. Ravno tako pa bi ne dopustil, da bi afriška tla bila za oporišče nemške vojske proti Angliji.

O sestanku med Hitlerjem in Mussolinijem ni še nikakih verjetnih poročil. To, kar so pisali listi, so bila pač samo ugibanja. Vsa ta ugibanja so bila enotna v misli, da sile osi pripravljajo napad na angleške vojne sile tudi v Sredozemlju in da žele pri tem tudi francoske pomoči. Take sestanke so doslej pojasnili dogodki, ki so sestankom kmalu sledili. Dvanajst dni po tem sestanku prihajajo vesti, da so zelo velike enote nemške vojske prišle v Italijo. Nemška letala so z oporišč v južni Italiji pričela napadati angleške ladje. Vendar znakov za posebno iznenadenja še ni bilo.

Na vseh abesinskih mejah so se pričeli hudi napadi na italijansko vojsko, ki se povsod umika. Bivši abesinski cesar Haile Selassie je že prestopil mejo nekdanjega abesinskega cesarstva. Na egiptovsko-sudanskih tleh so bili izvežbani prvi oddelki Abesincev v rabi modernega orožja. Tudi na jugozapadni strani Abesinije se je pričela ofenziva z orožjem in gradivom, ki je prišlo iz angleškega dominiona Južna Afrika.

Najbolj razburilivi dogodki preteklega tedna so se odigrali v Romuniji. Del Železne garde, ki sodeluje v vladi, se je uprl nastopom predsednika vlade Antonescuja. Medsebojni boji so zavzeli mere državljanske vojne, v kateri so nastopali tanki in topništvo. Uporniki gardisti so zavzeli v Bukarešti sami več važnih poslopij, med drugim tudi radijsko postajo. Na vladni strani je nastopalo vojaštvo in po radijskih poročilih v glavnem mestu postalo gospodar položaja. Vendar po deželi še ni reda. Od vseh železniških prog obratuje v redu samo ena. Zastalo je tudi delo v petrolejskih industrijah. Velike so že težave s prehrano. Podpredsednika vlade in voditelja upora Horia Sima oblasti iščejo. Uporniki so se prav tako izjavljali za zunanje politično sodelovanje z Nemčijo in Italijo in ozadje tega gibanja še ni pojasnjeno.

Turčija je v stalni pripravljenosti in noče doživeti nikakih presenečenj. Konferenca, ki jih je imel turški generalni štab z angleškimi poveljniki, so se končale po štirinajstih dneh. Te dni je turška vlada objavila, da s pozornostjo gleda na ponovna gibanja nemških čet v Romuniji. V turških političnih krogih so izjavili, da bo turška vojska izpolnila svoje naloge ne samo, če bi bila Turčija direktno napadena. Turška vojska bo nastopila tudi v vseh primerih, kadar bo Turčija smatrala, da se po ovinkih pripravlja ogražanje njene varnosti. Vse izjave turških državnikov od jeseni dalje ne dopuščajo nikakega priznanja mnenjem, da je nevarnost za kravave zaplete v jugovzhodnem delu Evrope že minila.

Amerika bo prodajala tudi v Rusijo. Veliko važnost pripisujejo odredbam ameriške vlade, ki je izdala dovoljenje, da se tudi v Rusijo izvažajo in prodajajo letala ter drugi vojaški izdelki. Če ta ukrep za enkrat še nima praktičnega pomena, pomeni vendar skupno grožnjo Japonski, naj se vzdrži napada na strani evropskih sil osi.

Angleška propaganda si je izmislila — tako pravita italijanski in nemški tiskovni urad — sledeče vesti: da so bili v Italiji, posebno še v Milanu, veliki neredi in spopadi med delavstvom in fašističnim milico, da so zasedli kolodvor v Milanu fašisti in nemški vojaški skupno, da je bilo pri spopadih več sto ranjenih in mrtvih. Te vesti — pravijo italijanski listi — so potem objavile ameriške radijske postaje.

UREDNIKOVI POMENKI

Okopi demokracije

Oprosti, prijatelj France, ker mi na žalost ni bilo dano, da bi se nadalje menila o zadevah, ki naju oba tišče, saj veš, da tudi urednik večkrat dokončno ne odloča, v kakšni obliki bo list izšel. Tako tudi to pot ni odločal.

Zato mi boš pa še v drugo oprostil, ker se danes ne bom pomenkoval s Teboj, ampak s »Slovenijo«, ki je dobila podobne žalje kot Ti, obenem pa izrazila upanje, da »Pravica« ne bo zapustila »okopov demokracije« in da je uredniku »Pravice« le spodrsnilo. Zatorej se bom danes pomenil z gospodom Tonetom, ki se na demokracijo dobro razume.

Demokracije imamo polna ušesa, zato je bolje, da si jih dobro zamašimo in potem v tišini pomislimo, kaj je prav za prav demokracija. Obesili se bomo koj spočetka na slovensko prestavo: demokracija = vlada ljudstva. To vzemimo za podstavo našega pojmovanja demokracije v vsem obsegu, obenem si pa napravimo predstavo pojma »ljudstvo«. O ljudstvu vemo, da ga v 90% sestavljajo delovni ljudje, ostalih 10% živi na račun teh delovnih ljudi. Tako, gospod Tone, zdaj sva pa skupaj: demokracija je tista gospodarsko, socialno, kulturno politična oblika družbe, ki predstavlja izraz volje ljudstva (ali vsaj večine ljudstva). Ker je torej 90% ljudstva delovnega, bi morala biti torej demokracija izraz njihove volje — ali še drugače: vsaka oblika družbe, ki je izraz volje ljudstva, je v bistvu demokracija.

Tako pojmuje demokracijo in za tako demokracijo smo se vedno borili in tudi svojih okopov ne bomo zapustili, česar se »Slovenija« brez potrebe boji.

Verujemo, da bo prava demokracija nekoč osrečila človeštvo. Za to bodo šla vsa naša stremjenja, pa naj med tem doživimo kar koli že. Ne mislimo iti po potih tistih »velikih« demokratov, ki jim je bila demokracija samo lepa, privlačna maska, dokler so bili odrinjeni, ki so pa takoj pozabili na njena najosnovnejša načela, ko so se pririnjili.

Nikdar ni bil naš cilj, da bi na primer kot manjšina vsiljevali svoje mnenje večini, zato se tudi v prihodnje ne bi mogli zadovoljiti z družbenim redom, v katerem bi morda kaka stranka ali skupina ljudi, ki bi predstavljala le manjšino ljudstva, ostali večini diktirala svoje volje.

Pri vsem tem še velik pomislek: Ne moremo verjeti, da bi nam demokracijo zagotovila n. pr. zmaga zapadnih držav v sedanji imperalistični vojni. Za zmago demokracije je potrebna zmaga ideje.

Ostanimo torej, gospod Tone, kar pri pravem pojmovanju demokracije, za katerega smo vedno bili in vedno bomo — pa sem kljub temu prepričan, da se v tem ne bomo strinjali. »Slovenija« namreč ni več tisto, kar je bila, ko je združevala v svojem krogu vse odkrite pripadnike demokracije. Ostala je pogorišče. Zakaj, veste Vi in jaz tudi.

Z demokratskim pozdravom!

Urednik.

Zapiski

Zdravje tov. Gostinčarja se je v zadnjem času znatno izboljšalo. Na posteljo je sicer še navezan, ker ga muči v nogah revmatizem, sicer je pa naš starosta izven nevarnosti, ako seveda ne nastane kako nenadno poslabšanje, kar pa upamo — seveda — da ne bo. Vsi mu želimo skorajšnjega popolnega okrevanja.

»Slovenija« se je spotaknila ob naš novoletni uvodnik na kaj nenavaden način, kakršnega smo imeli priložnost opazovati le pri glasilih naših najhujših nasprotnikov. Vsak bralec »Slovenijinega« članka bo dobil vtis nekega posebnega denunciantkega namena, ki je vodil pisca. Izvaja zaključke, ki jih mi v novoletnem članku nismo zapisali in tudi ne mislili zapisati. Ne moremo si misliti, da je »Slovenija« to napisala nepremišljeno ali brez določenega namena, saj so danes preostali lastniki lista znani kot juristi, ki so mnogo let preživeli v državni službi in zagledali tudi vedo, kje in kako naj taka namigavanja učinkujejo. — Na podoben način je napadla »Slovenija« tudi »Dejanec«, kjer se je zlasti v drugem sestavku poslužila iste metode kazanja s pristom na nekoga, ki ga je treba pre-

Seja Strokovne zveze tekstilnega delavstva v Mariboru

V soboto 25. januarja se je v Mariboru vršila ožja seja strokovne zveze tekstilnega delavstva. Seje so se udeležili zastopniki delavstva iz skoraj vseh mariborskih tekstilnih tovarn. Vodil jo je staršina delavskih zaupnikov tovarne Doctor in drug tovariš Keuc Pavel.

Dnevni red je bil naslednji:

1. Poročilo zastopnika centrale JSZ.
2. Določitev dnevo za proučitev načrta kolektivne pogodbe za posamezne tovarne.
3. Določitev delegatov za širšo sejo strokovne zveze tekstilnega delavstva.
4. Predlogi in sklepi.
5. Razgovor o bodočem delu.

Za centralo je poročal strokovni tajnik Pestotnik, ki je navzočim pojasnil, zakaj ni prišlo do uveljavljanja podpornega fonda za tekstilno delavstvo. Poročal je tudi o mezdnih akcijah, katere je JSZ izvedla v zadnjem času za povišanje plač. Zadnji mezdni gibanji sta bili v »Induplat« v Jaršah in »Jugobruni« v Kranju. Na pritisk teh gibanj je tekstilno delavstvo prejelo povišanje svojih plač za 50 par na uro. Nadalje je do podrobnega razložil osnovne misli, kako prirediti akcijo za uveljavljanje kolektivne pogodbe. Razložil je tudi osnutek pogodbe, katerega je izdelala Delavska zbornica na podlagi predlogov posameznih strokovnih organizacij. Poudaril je, da je potrebno, da delavstvo sodeluje pri izdelavi predloga za kolektivno pogodbo, ker bo s tem tudi soudeleženo pri začetni akciji. Zaradi tega naj zaupniki in delavci iz posameznih tovarn po svojih lokalnih razmerah na podlagi načrta izdelajo svoje predloge. Ti predlogi se bodo obravnavali na širši seji strokovne zveze tekstilnega delavstva, na kateri bo sestavljen enoten predlog, katerega bo JSZ zastopala pri nadaljnjih akcijah.

Po poročilu zastopnika centrale so posamezni tovariši o pogodbah podali svoje mnenje. Za vsako tovarno so se določili dnevi, na katerih se bo obravnaval osnutek kolektivne pogodbe. Poleg tega je seja tudi določila tovariše, ki naj se kot zastopniki mariborskega delavstva udeležijo širše seje strokovne zveze tekstilnega delavstva, koder se bo v glavnem obravnavala akcija za uveljavljanje pogodbe.

Seja je ugotovila, da se tekstilno delavstvo nahaja v izredno težkem položaju ter da se ta težki položaj izrablja za še hujši pritisk na delavstvo po posameznih tovarnah. Iz izvajanja tovarišev zastopnikov delavstva iz posameznih tovarn je nujno, da se za rešitev in izboljšanje položaja tekstilnega delavstva na merodajnih mestih ukrene vse potrebno, da se neznosno stanje izboljša, ker v nasprotnem primeru grozi tekstilnemu delavstvu popolna gospodarska propast. Seja je pooblastila centralo JSZ, da pri merodajnih mestih stori vse za rešitev nasfalega položaja. Sprejeti so bili naslednji sklepi:

1. V raznih časopisih se vedno poroča o uvozu surovin — bombaža. Do sedaj pa kljub raznim poročilom tekstilna industrija še vedno odpušča delavstvo. Delavstvo je mnenja, da odločujoči činitelji v tekstilni industriji nimajo resnega namena, da vzpostavijo v tekstilni industriji normalno obratovanje. Delavstvo se obrača na merodajne činitelje, da storijo vse, da se uvoz bombaža, za katerega so pogodbe že sklenjene, pospeši in da se sklenejo nove pogodbe, po katerih bo dana možnost normalnega obratovanja.

2. Delavstvo nikakor ne more dopustiti nadaljnjih odpustov, ker bi s tem bilo gospodarsko popolnoma uničeno, kar bi vplivalo tudi na druge stanove. Zato stoji odločno na stališču, da nadaljnjih odpustov ne dopusti. V primeru, ako bi se to še storilo, je dolžnost tekstilne industrije, da jih denarno podpre. Delavstvo to upravičeno zahteva, ker je v času polnega obratovanja doprineslo vse za dober in velik razvoj tekstilne industrije.

3. Delavstvo ima dokaze, da se uvožene surovine nepravilno razdeljujejo, da se pri razdeljevanju teh surovin

strašiti z morebitnimi nasledki. — Ker smo prepričani, da vse to delajo ljudje, ki so še ostali okoli »Slovenije« pri polni zavesti in z določenim namenom, smatramo tudi za potrebno, da poslej kakor med sodelavci tako med naročniki »Slovenije« naši ljudje nimajo kaj iskati.

upoštevajo samo podjetja na jugu države. Zato zahteva, naj se pri uradu za razdeljevanje surovin v Beogradu posreduje za pravilno razdelitev surovin.

4. Zaradi nepopolne zaposlitve in zaradi skrajšanega delovnega časa je delavstvo avtomatično padlo v nižji razred zavarovanja pri OUZD. Vzrok temu je, da je delavstvo pri svojih prejemkih iz naslova OUZD — kakor pri hranarini in drugem — zelo prikrajšano. Isto so pri tem zvezane dajatve iz naslova Javnih borz dela. Delavstvo je zaradi tega prizadeto pri starostnem in onemoglostnem zavarovanju. Delavstvo zahteva, da se ga da v višji zavarovalni razred, ker nikakor ne more dopustiti, da bi bilo prikrajšano na raznih prejemkih, in sicer brez svoje krivde. Apelira na OUZD, da nastalo zadevo z delodajalci uredi, da se delavstvu storjena krivica popravi.

5. Vedno se sliši in govori, da se bo naša tekstilna industrija zaradi neure-

jenih gospodarskih razmer preselila na jug naše države. Iz časopisnih vesti je razvidno, da se je to postopoma že začelo. Delavstvo je zaradi tega v vedno večjem strahu za svoj življenjski obstanek. Da se to prepreči, je nujno, da se izda uredba, ki bo ta namen preprečila in da se s tem zagotovi življenjski obstanek delavstva, ki je v zadnjih letih največ doprineslo za procvit naše tekstilne industrije.

Ti sklepi so bili sprejeti z naročilom, naj jih JSZ predloži v pretres odločujočim činiteljem, ki naj dajo delavstvu tudi v nastalem težkem položaju vso moralno oporo.

Iz vsega poteka seje je razvidno, da tudi v mariborskih tekstilnih tovarnah raste smisel za strokovno gibanje. Če bo delavstvo v Mariboru sledilo klicu strokovnih organizacij, mu je s tem dana možnost, da si bo polagoma ustvarilo boljše čase.

Občni zbor JSZ na Jesenicah

Občni zbor, ki se je vršil 19. januarja tega leta ob precejšnji udeležbi članstva, je pokazal ponovno razgibanost JSZ na Jesenicah. Ob pričetku občnega zbora je predsednik predlagal, kar je članstvo tudi soglasno sprejelo, da se pošlje z občnega zbora brzojavka starostu tov. Gostinčarju, v kateri mu želi skorajšnjega okrevanja. Iz poročil odbornikov je bilo razvidno, koliko je bilo intervencij, razprav in drugega notranjega dela za dobrobit članstva in ostalega delavstva in koliko prostega časa so morali žrtvovati, da je bilo vse to naredeno. Uspeh tega dela pa je viden ob 100 odstotnem porastu na članstvu. Prebrana sta bila dopisa, od katerih je bil eden poslan ministru socialne politike, na katerem so bili podpisani zastopniki svobodnih strokovnih organizacij (ZZD je podpis odklonila), v katerem mu sporočajo, da so v dravski banovini volitve obratnih zaupnikov zopet preložene in naj on napravi red, da se ta zakon ne bo kršil. Drugi dopis je bil poslan odboru za zimsko pomoč, v katerem se mu sporoča, da JSZ pri tem odboru ne bo sodelovala. Članstvo je vse to z zadovoljstvom sprejelo in tako dalo priznanje, da odbor pravilno dela. Nato je poročal predsednik nadzornega odbora, ki je pri vseh revizijah našel vse v redu in predlagal odboru razrešnico, ki jo je občni zbor tudi sprejel in pri volitvah celotni odbor ponovno izvolil. Za častnega predsednika pa je bil izvoljen starosta kršćanskih socialistov tov. Jože Gostinčar.

Nato je povzel besedo zastopnik centrale tov. Ustar iz Zagorja, ki je kot

odbornik glavne bratovske skladnice v kratkih besedah obrazložil pomen in delo bratovske skladnice in koliko se trudijo odborniki bratovske skladnice, da bi se povišale pokojnine upokojenecem. Poročal je tudi o mezdni gibanju rudarjev za povišanje plač, na kar pa podjetje ni pristalo in je hotelo delavstvo izigrati. Toda strokovne organizacije so odločene, da boj vodijo do konca.

Strokovni tajnik tov. Rozman se je dotaknil sanacije bratovskih skladnic ter dejal, da bi se sanacija še ne izvršila, ako bi ne bilo JSZ. Poročal je tudi o delu in vodstvu JSZ, katero sestavljajo in vodijo delavci sami in ne smejo člani pričakovati, da bo prišel kot zastopnik centrale kak gospod z boljšim položajem, pač pa je to koviinar, rudar, tekstilni delavec itd.

Nato je prosil za besedo tov. Kovač, ki je poudaril, da je pri mezdni gibanjih, ki jih je vodila JSZ sama ali z drugimi organizacijami, priporila v preteklem letu slovenskemu delavstvu nad 60 milijonov dinarjev, kar je velik dokaz, kako potrebna je strokovna organizacija in tako razkrinkala lažne delavske prijatelje, ki se hlinijo delavstvu, drugače pa delajo na tem, da bi se delavske organizacije razpusile. Delavstvo je povsod izrinjeno, zato zahtevamo volitve v vse delavske ustanove, da tako delavstvo pride do svojih pravic, ki so mu bile vzete. Njegovemu govoru je članstvo navdušeno pritrdjevalo, ker le svobodno delavstvo bo lahko neodvisno v borbi za svoje delavske koristi.

Nova pravila II. skupine rudarske zadruga

V oktobru 1940 je rudarsko glavarstvo kot nadzorna oblast odobrilo nova pravila II. skupine rudarske zadruga. Pravila so sedaj tudi tiskana v ličnih knjižnicah in se dobe za ceno 5 din ko-

Tovariši, pridobivajte oglase za »Delavsko pravico«!

Brezposelne podpore

Kot vsako zimo, je tudi letos velik naval brezposelnih na borzo dela za doseg brezposelnih podpor. Do podpore ima vsak delavec pravico, saj zato plačuje prispevke. Uredba o izplačevanju podpor določa, da se prosilcu izplačata dva obroka, čeprav je bil prijavljen že štiri ali šest tednov. Delavec je nato šel delat, obroke pa ni izžrpal, čeprav je bil več kot dosti časa brezposeln, za izžrpavanje vseh obrokov.

Sedaj je pa borza šla le na pritisk delavstva preko zgoraj navedene birokratske uredbe. Od tekočega tedna dalje bo dobil vsak delavec izplačanih ob prvem nakazilu podpore toliko obrokov, kolikor jih ima pravico od prijave brezposelnosti dobiti. Borza bo tedaj izplačala tudi po štiri ali še več obrokov. Posamezniki, ki dalje časa niso prejeli podpore, naj bodo pomirjeni, ker ne bodo izgubili nobenih obrokov zaradi počasnega poslovanja borze v zimski čas.

mad. Pravila so zelo izpremenjena in prirejena tako, da odgovarjajo sedanjim razmeram. Najbolj važna je sprememba glede volitev delegatov II. skupine, ki se po novem pravilniku volijo z neposrednim tajnim glasovanjem po kandidatih listah in poracionalnem volilnem sistemu.

Zveza rudarjev JSZ je več let vodila borbo, da se ta pravila, ki že davno niso več odgovarjala razmeram časa, spremenijo in popravijo. Sedaj se je v sporazumu s I. in II. skupino to tudi uredilo in je moglo rudarsko glavarstvo kot nadzorna oblast nova pravila potrditi.

Prav bi bilo, da bi se z vsebino teh pravil seznanili vsi rudarji, predvsem pa vodilni činitelji strok. organizacij.

Delavska
GLASILO PRAVICA
KRŠĆANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Izhaja vsak četrtek popoldne, v primeru praznika dan prej. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22-I. — Oglasi, reklamacije in naročnine na upravo, Miklošičeva 22-I. Oglasi po ceniku. — Telefon številka 4948. Številka pošt. čekovnega računa 14.900.

Posamezna številka 1 din. Naročnina: za 1 mesec 4 din, za četrt leta 10 din, za pol leta 20 din, za vse leto 40 din. Zamešljeno mesečno 7 din, letno 70 din.

Urejuje in odgovarja Rozman Jožko v Ljubljani. Izdaja za konzorcij »Delavske pravice«: Srčko 7.umer, Ljubljana. Tiska Zadruga tiskarna r. z. o. s. v Ljubljani. Tyrševa c. 17 (Maka Blejco)